

Chirurgie

## Operatie aan de speekselklieren





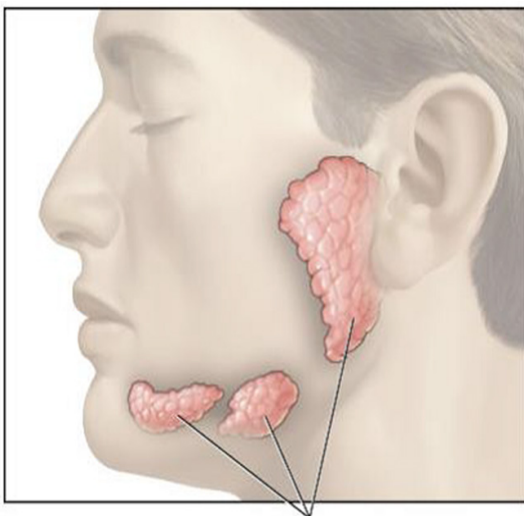
Deze folder geeft u algemene informatie over operaties aan de speekselklieren. Het kan zijn dat uw situatie anders is dan in deze folder is beschreven.

## Speekselklieren

Speeksel komt uit vele kleine speekselklieren die in de mond liggen en 3 paar grotere speekselklieren die buiten de mond liggen. Dit zijn de ondertongspeekselklier, onderkaakspeekselklier en bijoorspeekselklier.

De bijoorspeekselklier bestaat uit een oppervlakkig deel en een dieper gelegen deel. Tussen deze 2 delen loopt de aangezichtszenuw (nervus facialis). Deze zenuw zorgt onder andere voor het sluiten van de lippen, het optrekken van de mond (lachen) en het sluiten van de oogleden.

Via een dunne buis wordt het speeksel uit de klieren naar de mond gevoerd. Speeksel bevochtigt het voedsel en door het kauwen worden de enzymen (stoffen die nodig zijn voor de spijsvertering) uit het speeksel door het voedsel gemengd. Dit is de eerste stap in het spijsverteringsproces.



**Speekselklieren**

# Aandoeningen van de speekselklieren

## Verstopping

Door een verstopping in de speekselklier ontstaat er onder de kaakrand of voor het oor een zwelling, tijdens het eten of bij het denken aan eten.

De zwelling kan pijnlijk zijn en een paar uren aanhouden en daarna weer langzaam verdwijnen.

Als een verstopping van de speekselklier langere tijd duurt, kunnen chronische klachten ontstaan. De zwelling kan dan blijvend zijn en verdwijnt niet meer na enkele uren. Ook kan er een acute ontsteking met veel pijn ontstaan.

## Verdroging

Ook zonder verstopping kunnen ontstekingen ontstaan, vooral als de speekselklieren lange tijd niet geprikkeld worden om speekselvocht af te geven. Dit gebeurt nog wel eens bij oudere mensen die niet genoeg drinken.

## Gezwel

De meest bekende zwelling van de kaakspeekselklier is de zwelling die bij bof optreedt. Bij een gezwel in een speekselklier is een bobbel onder één van de kaakranden te zien, soms op de wang, soms voor of vlak onder het oor.

Bij een zwelling van de grote speekselklier kan het oorlelletje iets naar buiten gaan staan. Meestal geeft dit geen pijnklachten. Het gaat vaak om een goedaardig gezwel. Kwaadaardige gezwellen van de speekselklieren zijn zeldzaam.

## Diagnose en onderzoek

Uw behandelend arts stelt de diagnose aan de hand van uw klachten en aanvullend onderzoek. Mogelijke onderzoeken van de speekselklieren zijn:

- Lichamelijk onderzoek: een ontsteking of een gezwel is bij een lichamelijk onderzoek door een arts goed vast te stellen. Vaak kan een steentje in een afvoerbuis aan de binnenzijde van de wang of onder de tong worden gevoeld.
- Echo: met geluidsgolven kunnen speekselstenen of een gezwel in beeld gebracht worden.
- Punctie: met een naald wordt een klein stukje van het weefsel genomen, dat onder de microscoop wordt bekeken.

- CT-scan: met behulp van röntgenstralen worden foto's gemaakt van doorsneden van het lichaam.
- MRI-scan: ook hiermee worden foto's gemaakt van doorsneden van het lichaam. Er wordt geen röntgenstraling gebruikt, maar gewerkt met een magnetisch veld en radiogolven. Met een MRI kunnen zogenaamde weke delen (spieren, zenuwen, vet, bloedvaten, kraakbeen en weefsel tussen de organen) het beste in beeld worden gebracht.

## Operatie

Een operatie aan een speekselklier is nodig wanneer steentjes of ontstekingen niet behandeld kunnen worden met behulp van bijvoorbeeld antibiotica. Ook bij een gezwel is een operatie nodig.

De operatie wordt onder narcose gedaan tijdens een dagbehandeling of een korte opname in het ziekenhuis.

### **Operatie aan de onderkaakspeekselklieren (*glandula submandibularis*)**

Via een kleine snee van ongeveer 5 cm onder de rand van de onderkaak, wordt de hele klier met zijn afvoergang verwijderd.

### **Operatie aan de bijoorspeekselklier (*parotidectomie*)**

De snee voor deze operatie loopt voor het oor langs recht naar beneden, buigt onder het oorlelletje af naar achteren en loopt dan onder de kaakrand nog 5 cm door. Deze snee geeft cosmetisch het mooiste resultaat. Soms is er nog een snee achter het oor nodig.

- ***Oppervlakkige parotidectomie***

Bij een goedaardig gezwel of een chronische ontsteking wordt meestal een deel van de klier verwijderd. Hierbij wordt het oppervlakkige deel van de klier losgemaakt van alle takken van de aangezichtszenuw en in zijn geheel verwijderd. Dit is zeer nauwkeurig werk, omdat de zenuwtakjes klein zijn en direct tegen het te verwijderen klierweefsel aanliggen. Soms wordt er een drain (slangetje) ingebracht, zodat zich geen bloed onder de huid kan ophopen.

- ***Totale parotidectomie***

Hierbij wordt de hele klier verwijderd. Deze operatie is meestal nodig als er een gezwel in het diepe deel van de oorspeekselklier zit.

## Mogelijke complicaties

Geen enkele operatie is zonder risico. Zo kunnen ook bij operaties aan de speekselklieren complicaties voorkomen, zoals een nabloeding of wondinfectie. Daarnaast zijn er nog enkele andere complicaties mogelijk, zoals:

- Beschadiging van de aangezichtszenuw. Eén of meer van de takken van de aangezichtsspieren kunnen beschadigd raken. Het ooglid sluit dan niet meer goed of de mondhoek gaat hangen. Het gaat bijna altijd om een tijdelijke uitval. Als het ooglid niet goed sluit, kunt u minder goed zien. U moet oogdruppels gebruiken, waarvoor de arts een recept zal uitschrijven. Ook moet u 's nachts uw oog dichtplakken om uitdroging te voorkomen.  
De kans dat een zenuwtak wordt doorgesneden, is erg klein. Bij een totale parotidectomie (in verband met een kwaadaardig gezwel), moet soms de aangezichtszenuw of een deel ervan worden verwijderd. Soms kan al tijdens de operatie een zenuwtransplantaat worden ingehecht. In andere gevallen kan eventueel later een hersteloperatie worden gedaan.
- (Tijdelijke) vermindering van het gevoel in het oorlelletje.
- Syndroom van Frey. Dit syndroom komt regelmatig voor, meestal enige tijd na de operatie. Tijdens of na het eten begint u te zweten in het gebied voor het oor. De oorzaak is niet duidelijk. Het is een vervelende klacht, maar het kan geen kwaad. Er zijn crèmes die kunnen helpen, maar er is niet altijd een goede behandeling mogelijk.
- Recidief. Het meest voorkomende goedaardige gezwel, het zogenaamde menggezwel, kan weer terugkomen.

Bij veel pijn en/of als de wond door blijft bloeden, moet u contact opnemen met polikliniek Chirurgie. De polikliniek is bereikbaar van maandag tot en met vrijdag tussen 8:30 en 16:30 uur.

Telefoonnummer: 0515 - 48 89 81.

Buiten kantooruren belt u met de Spoedeisende Hulp (SEH) via de receptie van het ziekenhuis.

Telefoonnummer: 0515- 48 88 88.

## **Na de operatie**

- Als er een drain is ingebracht, wordt deze een dag na de operatie weer verwijderd.
- Afhankelijk van het soort operatie kunt u binnen 1 tot 3 dagen weer naar huis.
- Tegen de pijn is in het algemeen een eenvoudige pijnstiller, zoals paracetamol, voldoende. We raden u aan om deze pijnstillers alvast in huis te hebben.
- De dag na de operatie mag u weer douchen.
- Als u naar huis gaat, krijgt u een afspraak voor een poliklinische controle mee.
- Als zenuwen niet goed meer werken, kan het tot wel 6 maanden duren voordat ze weer helemaal zijn hersteld.

## **Vragen**

Als u na het lezen van deze folder vragen hebt, kunt u contact opnemen met de polikliniek Chirurgie. De polikliniek is bereikbaar van maandag tot en met vrijdag tussen 8:30 en 16:30 uur.

Telefoonnummer: 0515 - 48 89 81.

**Antonius Ziekenhuis  
Bolswarderbaan 1  
8601 ZK Sneek**

**Urkerweg 4  
8303 BX Emmeloord**

**Vissersburen 17  
8531 EB Lemmer**

**Postadres  
Postbus 20.000  
8600 BA Sneek**

**Telefoon  
0515 - 48 88 88**

**[www.mijnantonius.nl](http://www.mijnantonius.nl)**

**27-07-2018**